

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑

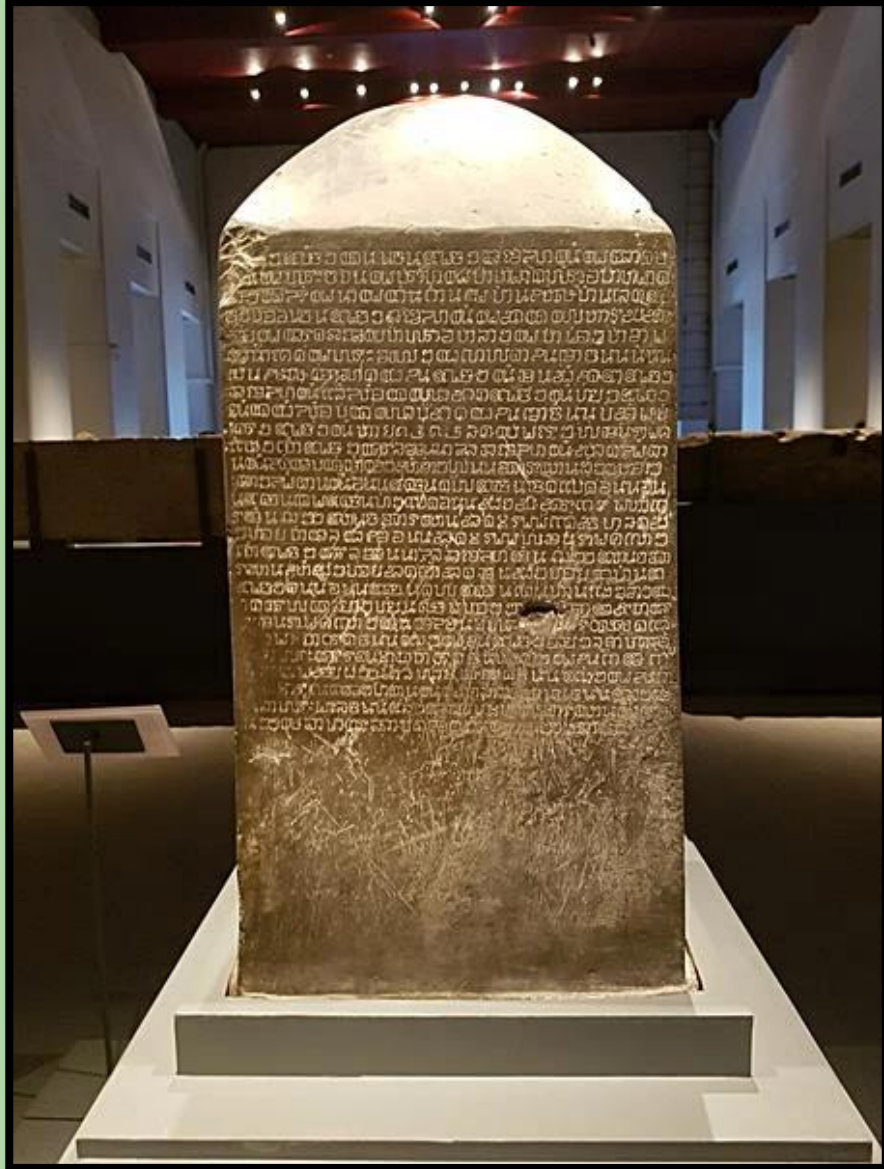
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง รอยจารึกแผ่นดิน (๑)

ครูผู้สอน ครูฟาริเตอร์ เบญญาภาจ

ครูรุ่งพิรุณ เขื่อนรอบ

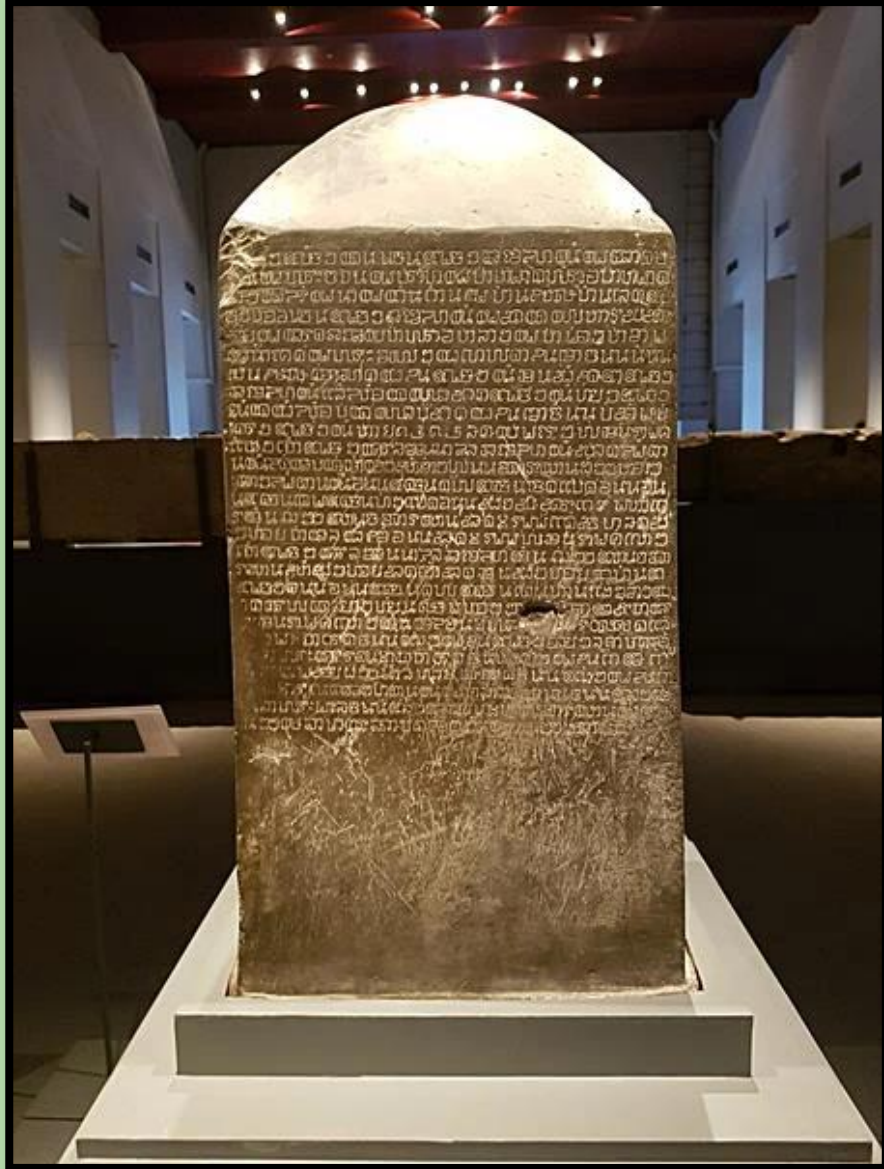

? คำถาม

ภาพที่นักเรียนเห็น
มีรูปร่าง ลักษณะอย่างไร

? คำถาม

ภาพที่นักเรียนเห็น
สำคัญอย่างไร และใช้ทำอะไรได้

รอยจารึกแผ่นดิน (๑)

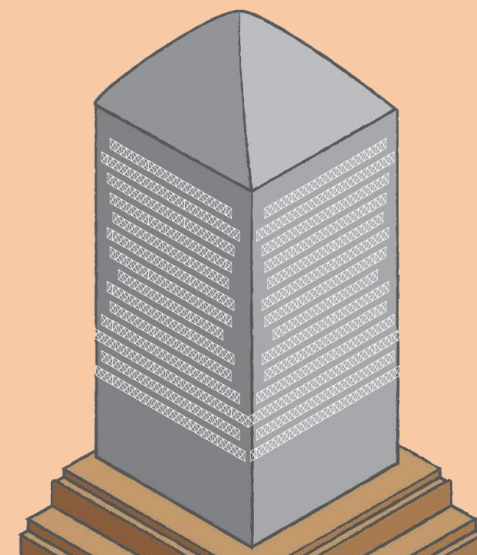

กิจกรรม

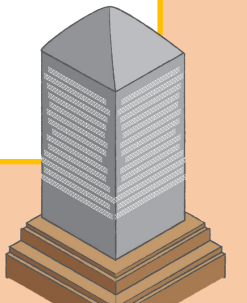
แถบข้อความ ไช้ความรู้

รูปแบบกิจกรรม

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน
๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านแถบข้อความสำคัญ
ที่มีส่วนเกี่ยวกับที่มาและความสำคัญของหลักศิลา

แถบข้อความ

เมืองสุโขทัย

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

อักษรโบราณ

วรรณคดีสุดดี

จารึกหลักที่ ๑

การค้าขายเสรี บ้านเมืองอุดมสมบูรณ์

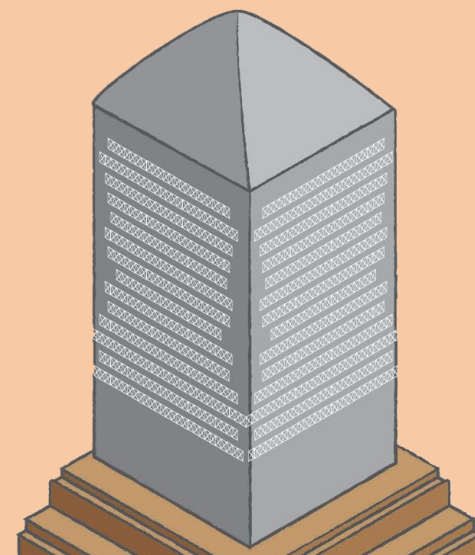

กิจกรรม

ศึกษาใบความรู้

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง ที่มาและความสำคัญของหลักศิลา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรียงร้อยร้อยอักษร
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง รอยจารึกแผ่นดิน (๑)
รายวิชา ภาษาไทย ๓ รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

วรรณคดีที่บันทึกลงบนแผ่นศิลา เรียกกันว่าศิลาจารึกหรือจารึก เป็นการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ลงบนแผ่นหินทั้งที่เป็นแท่งสี่เหลี่ยม เช่น จารึกพ่อขุนรามคำแหง เป็นแผ่นรูปใบเสมา เช่น จารึกวัดพระยืน และเป็นแผ่นประดับผนังศาสนาสถาน เช่น จารึกภาพชาดกวัดศรีชุม ข้อความที่ปรากฏบนจารึกนั้น ๆ ไม่มีการดัดแปลงแต่งเติมเหมือนการคัดลอกต้นฉบับเอกสารอื่น ๆ จะมีก็เพียงการลบเลือนขาดหายไป เพราะการชำรุดเสียหายของแผ่นศิลามากกว่า ข้อความเท่าที่ปรากฏจึงเป็นหลักฐานอ้างอิงได้

ในด้านภาษา จารึกเป็นเอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวิชาการด้านภาษาศาสตร์ อักษรศาสตร์ และนิติศาสตร์ ในด้านเนื้อหาสาระ ก็ถือว่าเป็นเอกสารประวัติศาสตร์ที่แสดงวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของจารึกว่ามีอดีตความเป็นมาอย่างไรด้วย ส่วนในฐานะที่เป็นวรรณคดี จารึกหลายหลักเป็นผลงานที่มีคุณค่าทางวรรณศิลป์ นอกเหนือจากภาษาที่สื่อความได้อย่างเรียบง่ายและไพเราะคล้องจองแล้ว ยังเป็นการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ โดยผนวกอารมณ์คือความประทับใจของผู้บันทึกไว้ด้วย

วรรณคดีสดุดี เช่น จารึกหลักที่ ๑ ซึ่งเชื่อกันว่าจารึกไว้ตั้งแต่ในรัชสมัยของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช และเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าจารึกพ่อขุนรามคำแหง

❖ **จารึกพ่อขุนรามคำแหง**

ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวว่า เมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๖ ขณะที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวผนวชอยู่ และยังไม่ได้ขึ้นครองราชย์ ได้เสด็จจุดธูปไปทางเหนือได้ทรงพบหลักศิลาจารึกที่ปราสาทเก่าเมืองสุโขทัย มีถ้อยคำจารึก ๔ ด้าน ตัวอักษรที่จารึกเป็นอักษรโบราณซึ่งเรียกกันต่อมาว่าอักษรพ่อขุนรามคำแหง เพราะเชื่อว่า พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๖ เพื่อให้มีความแตกต่างจากอักษรขอมที่ใช้ในเมืองสุโขทัยมาแต่ก่อน ข้อความในศิลาจารึกอาจแบ่งเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ นับตั้งแต่ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๑ ถึง ๑๘ เป็นพระราชประวัติของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

ตอนที่ ๒ นับตั้งแต่ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๑๘ ถึงด้านที่ ๓ บรรทัดที่ ๑๐ สันนิษฐานว่าผู้แต่งไม่ใช้บุคคลเดียวกับผู้แต่งข้อความในตอนที่ ๑ มีเนื้อหาพรรณนาถึงเหตุการณ์บ้านเมืองและความเจริญรุ่งเรืองในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช กล่าวถึงการค้าขายเสรี กฎหมายมรดก ระเบียบการฟ้องร้องคดีศาล การร้องทุกข์โดยตรงต่อพระเจ้าแผ่นดิน ฯลฯ

ตอนที่ ๓ นับตั้งแต่ด้านที่ ๓ บรรทัดที่ ๑๐ ถึงด้านที่ ๔ บรรทัดสุดท้าย กล่าวถึงพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพ่อขุนรามคำแหง

ศึกษาใบความรู้

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง ที่มาและความสำคัญ ของหลักศิลา

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ประเด็นศึกษา

ความหมายของศิลาจารึก

ผู้ค้นพบศิลาจารึก

ที่มาของศิลาจารึก

ผู้จารึกศิลาจารึก

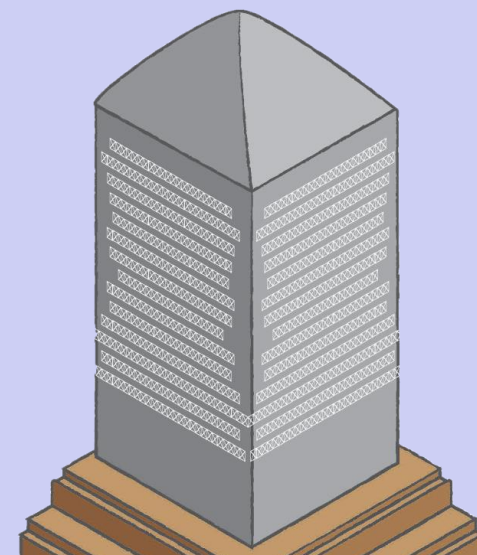
ข้อความในศิลาจารึก

กิจกรรม

ไขความรู้อยู่ คลายความสงสัย

ใบงานที่ ๔ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลาจารึก
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรียงร้อยร้อยอักษร
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง รอยจารึกแผ่นดิน(๑)
 รายวิชา ภาษาไทย ๓ รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ชื่อ - สกุล ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. “ศิลาจารึก” หมายถึง.....

.....

๒. “ศิลาจารึก” กับ “จารึก” มีความแตกต่างกันหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

๓. สรุปสาระสำคัญในประเด็น “จารึกพ่อขุนรามคำแหง”

.....

กิจกรรม

ใบงานที่ ๔ เรื่อง ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับศิลาจารึก

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

กิจกรรม

นำเสนอความรู้

ใบงานที่ ๔ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลาจารึก

อภิปรายความรู้

เรื่อง ศิลปินหลักที่ ๑

อภิปรายความรู

จารึก หมายถึง

จารึก หมายถึง

เขียนหรือจารให้เป็นรอยลึก
เป็นตัวอักษรหรือภาพ บนแผ่นศิลา
โลหะหรือดิน

อภิปรายความรู

ศิลาจารึก

หมายถึง

ศิลปะจรรีก หมายถึง

แผ่นหินที่เขียน หรือจารตัวอักษร
เส้น หรือภาพ เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ
เป็นสื่อแทนการบอกเล่า

อภิปรายความรู

ผู้ค้นพบศิลาจารึก คือ

ผู้ค้นพบศิลาจารึก

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ภาพจาก facebook ชมรมดาราศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน สืบค้นเมื่อวันที่ 9/5/65

อภิปรายความรู

ผู้จาร์กศิลาจาร์ก คือ

ผู้จารึกศิลาจารึก

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

ภาพจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/พ่อขุนรามคำแหงมหาราช> สืบค้นเมื่อวันที่ 9/5/65

อภิปรายความรู

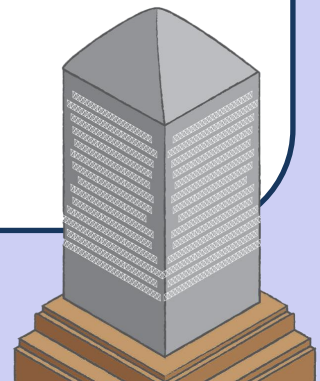
ความเป็นมา
ศิลาจารึกหลักที่ ๑

ความเป็นมาของศิลาจารึกหลักที่ ๑

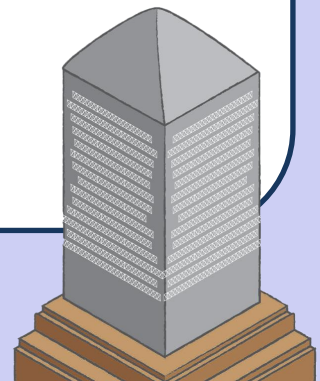
เมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๖ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะทรงผนวชแต่ยังมีได้เสด็จขึ้นครองราชย์ ได้เสด็จไปธุดงค์ทางหัวเมืองฝ่ายเหนือถึงเมืองสุโขทัย ทรงพบหลักศิลาจารึกและพระแท่นมณีงคศิลาบาตรที่ปราสาทเก่าเมืองสุโขทัย

ความเป็นมาของศิลาจารึกหลักที่ ๑

มีถ้อยคำจารึก ๔ ด้าน ตัวอักษรที่จารึกเป็นอักษรโบราณ ซึ่งเรียกกันต่อมาว่าอักษรพ่อขุนรามคำแหง เพราะเชื่อว่าพ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๖ เพื่อให้มีความแตกต่างจากอักษรขอมที่ใช้ในเมืองสุโขทัยมาแต่ก่อน

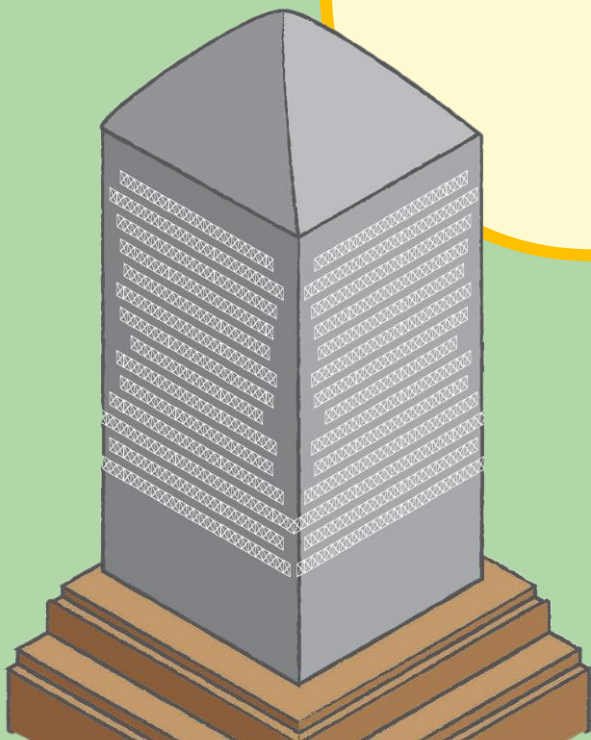

คำถาม

“ศิลาจารึก”

มีลักษณะอย่างไร

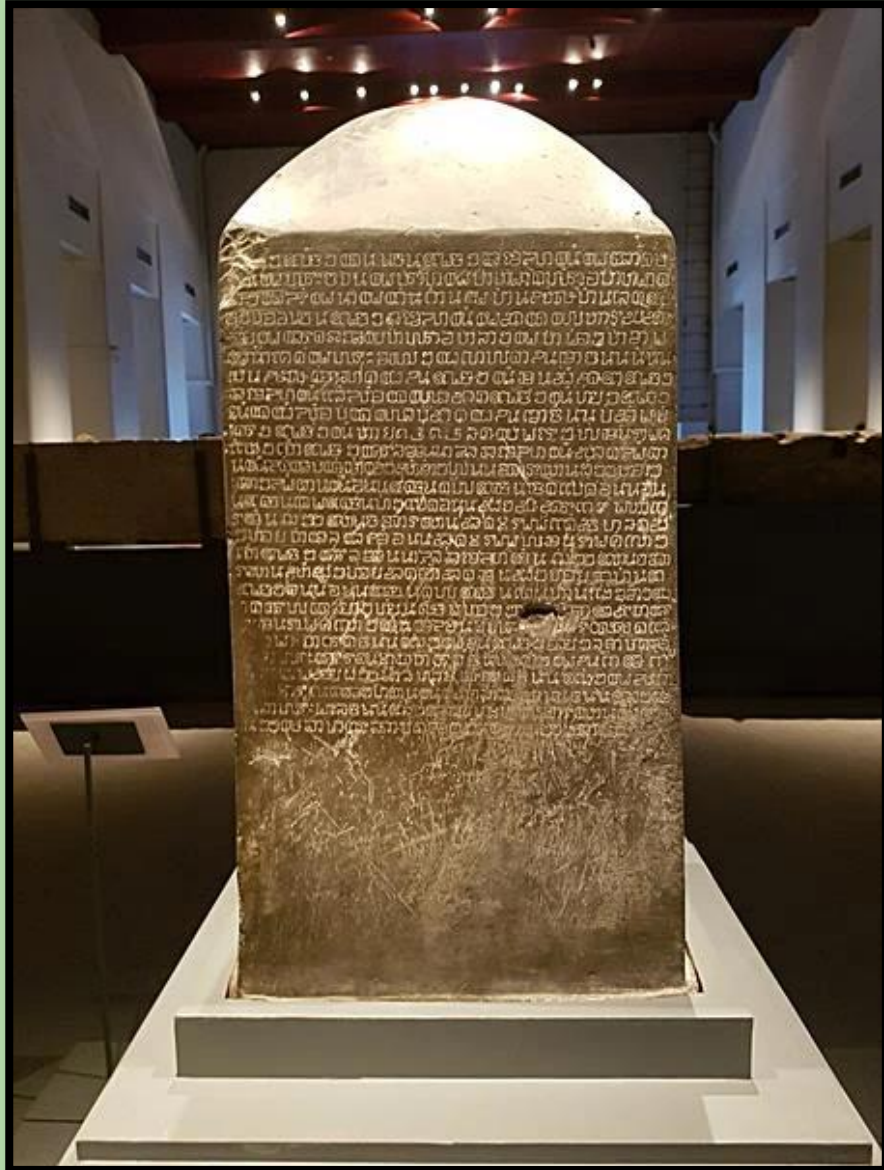

ลักษณะศิลาจารึก

ทรงสี่เหลี่ยมยอดแหลมปลายมน

ปรากฏข้อความจารึกทั้ง ๔ ด้าน

สูง ๑ เมตร ๑๑ เซนติเมตร

ลักษณะศิลาจารึก

ด้านที่ ๑ และด้านที่ ๒

มีจารึกด้านละ ๓๕ บรรทัด

ด้านที่ ๓ และด้านที่ ๔

มีจารึกด้านละ ๒๗ บรรทัด

อภิปรายความรู

ข้อความในศิลาจารึก

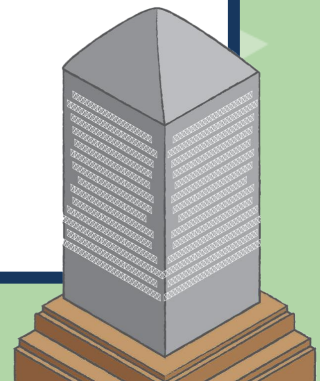

ศิลาจารึกหลักที่ ๑

ตอนที่ ๑

ตั้งแต่ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๑-๑๘

กล่าวถึง พระราชประวัติของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช
จากนั้นกล่าวถึงวีรกรรมในการรบของพระองค์

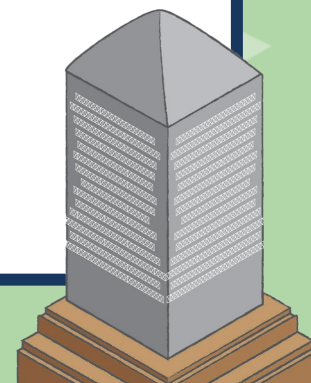

ศิลาจารึกหลักที่ ๑

ตอนที่ ๒

ตั้งแต่ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๑๘ ถึงด้านที่ ๓ บรรทัดที่ ๑๐
กล่าวถึง เหตุการณ์บ้านเมืองและความเจริญรุ่งเรือง
ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

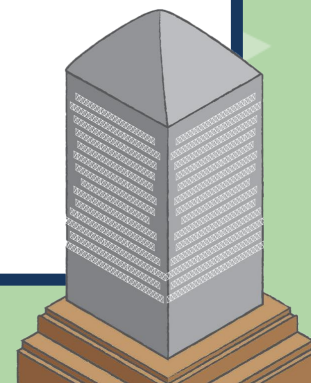

ศิลาจารึกหลักที่ ๑

ตอนที่ ๓

ตั้งแต่ด้านที่ ๓ บรรทัดที่ ๑๐ ถึงด้านที่ ๔ บรรทัดสุดท้าย
กล่าวถึง พระราชกรณียกิจและพระเกียรติคุณของ
พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

สรุปความรู้

ศิลาจารึกเป็นการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ลงบนแผ่นหินซึ่งจะไม่มีการดัดแปลงแต่งเติมข้อความจึงเป็นหลักฐานอ้างอิงได้และยังเป็นเอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวิชาการด้านภาษาศาสตร์ อักษรศาสตร์ และนิรุกติศาสตร์ แสดงวัฒนธรรมของชนชาตินั้น

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

รอยจารึกแผ่นดิน (๒)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
๒. ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง ที่มาและความสำคัญของหลักศิลา
๓. ใบงานที่ ๕ เรื่อง จารึกบนแผ่นศิลา หลักที่ ๑ (ประโยชน์สามัญ)

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

